

Dani Ksavera Šandora Gjalskog 2023.
Radionica kreativnog pisanja

Poetsko XXXXXXXXXX (pre)ispisivanje stvarnosti

Voditeljica: Kristina Špiranec

Zabok, 24. listopada 2023.

Sadržaj

Poetsko (pre)ispisivanje stvarnosti	2
Ema Mraz <i>Sloboda</i>	4
Matija Ptujec <i>Život()</i>	5
Mila Mašić <i>Umjerenost</i>	6
Ivana Žukina * * *	7
Antonija Duh <i>Olfaktometar</i>	8
Nikolina Gmaz <i>dva popodne</i>	9
Klarisa Debeljak <i>Prva, druga, treća</i>	11
Mila Mašić <i>Prljavo</i>	12
Paula Zrinski <i>Disati kroz usta</i>	13
Marta Veverec <i>Jutro</i>	14
Nikolina Gmaz <i>Horror vacui</i>	15
Mihael Krpelnik <i>Bijeg od rutine</i>	16
Anamari Mešnjak <i>Stranice</i>	17
Antonija Duh <i>Starci u parku</i>	18
Ema Potočki <i>Samo još jedna obična večer</i>	19
Jana Jambrečina <i>Ružin vijek</i>	20
Ema Mraz <i>Zločin</i>	21
Fran Županić <i>Upitnik</i>	23
Vilim Crčić <i>Podmazujem ormar</i>	24
Ema Potočki <i>Zamišljena</i>	25
Marta Iveković <i>Jutarnja usporenost</i>	28
Paola Curman <i>Vrijeme za mene</i>	29
Ema Mraz <i>Pogled u ogledalo</i>	31
Elena Zubić <i>Čačkalice</i>	32
Tihana Dugorepec <i>Pjesma</i>	33
Matija Ptujec <i>Okovana misao</i>	34
Marta Veverec <i>Flunitrazepam</i>	35
Mark Petrač <i>Hodočasteći</i> ,.....	36
Lorena Mihaljević <i>Tijesto</i>	37
Andrej Vujačić <i>volim kada jutro započne tiho i mirno</i>	38
Lucija Ivančić <i>Nebo noću</i>	39
<i>ljudski životi</i> , zajednička pjesma polaznika radionice inspirirana pjesmom <i>ženski životi</i> Sanje Baković.....	40

Poetsko (pre)ispisivanje stvarnosti

*Na prvom je mjestu svijet. Pa onda književnost.
A zatim ono što jedna olovka u kretanju preko tisuću
milja papira (možda ponekad) može.*

Mary Oliver

Ovogodišnja radionica kreativnog pisanja pod naslovom *Poetsko (pre)ispisivanje stvarnosti* okupila je tridesetak učenika iz različitih srednjih škola Hrvatskoga zagorja, a susreti s učenicima odvijali su se u Gimnaziji A. G. Matoša u Zaboku. Cilj je ovogodišnje radionice sudionike upoznati sa suvremenom poezijom koju dosad možda i nisu imali prilike čitati te im još jednom pokazati što sve poezija može biti, kao i dočarati supostojanje različitih, čak i suprotnih poetika i stavova u suvremenome pjesničkom polju. Na taj način učenicima se približava suvremena književna scena te se rafinira njihov pjesnički ukus, a pritom nam se otvaraju novi prostori za pjesničku imaginaciju.

Ove godine polazimo od *stvarnosnoga* pjesništva hrvatske suvremene produkcije i poetike koja naglašava kako je stvarnost sama po sebi dovoljna da bude temom poezije te da je nije potrebno dodatno uljepšavati. Naime, pjesnici *stvarnosnoga* pjesništva poeziju su željeli učiniti pristupačnijom i komunikativnijom te je njihov jezik jednostavniji, a teme o kojima pišu svima su bliske i poznate, što iznevjerava čitateljeva očekivanja kada je u pitanju poezija. Počinjemo s pjesmama Tatjane Gromače, čija se knjiga pjesama *Nešto nije u redu?* iz 2000. godine smatra začetkom *stvarnosne* poezije, a nastavljamo čitati mnoge druge tekstove koji također nose elemente takvoga pjesništva, kao što su pjesme naših autora Tvrtka Vukovića, Krešimira Bagića te Sanje Baković, ali i stranih autora poput Mary Oliver i Leonarda Cohena. Analizirajući pjesme, razgovaramo o tome što takvu poeziju čini poezijom te kako ono što nam se čini banalnim i običnim to pjesništvo uspijeva preobraziti i učiniti čudesnim, ali i kako takvi tekstovi nerijetko nose potencijal rušenja različitih mitologema naše zbilje.

Učenici ponovo dobivaju dva zadatka, prvi je napisati pjesmu koja predočava upravo njihovu svakodnevicu, njihove svakidašnje rutine, obične situacije iz života, kao što su jutarnje buđenje, odlazak u školu, ili vožnja vlakom. Drugi je zadatak napisati pjesmu o Drugome, o osobama ili bićima koje susrećemo svakoga dana, a koja nas na neki način zaokupljaju, začuđuju, pogađaju ili rastužuju. Pritom inspiraciju pronalazimo u pjesmi *ženski životi* Sanje

Baković, pjesmu koja u svakoj strofi predočava i oslikava život jedne osobe, te naposljetku zajedno, strofu po strofu, ispisujemo jednu dugu pjesmu kao svojevrsan nastavak pjesme koju interpretiramo kao pjesmu bez kraja (*ljudski životi*).

Naime, učenici već kod prvoga zadatka priznaju kako je teško pisati o naizgled običnome, no ono što posebno impresionira jest to da uz istu motivaciju svaki sudionik zadatak odrađuje na svoj način, te se vrlo brzo profiliraju različiti pjesnički stilovi. Učenici razmišljaju izvan okvira, pronalaze vrlo neobične detalje iz svakodnevice, poetski kontempliraju neuobičajene predmete kao što su, primjerice, čačkalice, uspoređuju vlastito postojanje s biljkom koja raste u sobi... Samosvjesno se pitaju tko su oni sami te iskreno progovaraju o svojim čežnjama i nesigurnostima u radovima koji su, prije svega, promišljeni i zreli. Naposljetku, u poeziji, ali i u stvarnosti koja nas okružuje, zajedno otkrivamo slojevito u jednostavnome, pronicljivo u iskrenome, poetično u spontanome, lijepo u običnome, i zaključujemo: nije sve kako se nam se na prvi pogled čini.

Kristina Špiranec

Emma Mraz *Sloboda*

Sloboda

Gledam u crno-bijele tipke.

Razmišljam.

Moji prsti su nervozni.

Čekaju svoj nastup.

Gledam u papir.

Iscrtkan je sitnim notama.

Osjećam tjeskobu.

Želim je razbiti.

Želim čuti Zvuk koji me usređuje.

Prsti su poletjeli.

Jure po tipkama.

Razbijam tjeskobu.

Osjećam slobodu.

Matija Ptujec *Život()*

Život()

Večer je u mom tihom i tamnom kutku sobe;
Sjedim ispred monitora obasjan svjetlom;
Miš mi je tup od tih bezbrojnih pritisaka;
Dok se prsti utrkuju na toj blijedoj tipkovnici;
A ja;

Samo sjedim i čekam da mi tijelo počne trnuti;
Zvuk tipkanja odavno je zamijenio zvuk društva;
Linija za linijom, funkcija za funkcijom;
Stvaram digitalni svijet jedinica i nula;
Svijet gdje su svi, ali gdje sam opet;
Sam;

Nisam siguran kako pobjeći
Iz ove petlje koju sam sam stvorio;
Noć je opet pala, ali ne osjećam olakšanje;
Samo tišinu i toplinu monitora;
Možda jednog dana pronađem
Izlaz iz ovog programa zvanog;
Život;

Mila Mašić *Umjerenost*

Umjerenost

Odem spavati s otvorenim prozorom,
probudim se sa zatvorenim.

Hladnoća u mojim udovima samo je
znak da postojim.

Topla voda iz slavine vraća mi isječke snova,
bilo je lijepo.

Vjetar mi mrsi kosu i sa sobom odnosi posljednje tragove
onoga što je bilo jučer.

Kada nema vjetra, jučer ne prestaje.

Divim se danu samo kada je besmislen,
divim se danu samo kada mi ništa ne pruža.

Uživam u umjerenosti Sunca i umjerenosti zraka,
umjerenosti svjetla i umjerenosti tlaka.

Čujem zvukove tiše od tišine dok
približava se mrak svjetliji od dana.
Nevidljivim linijama spajam zvijezde u nadi
da ostanu s nama.

Odem spavati s otvorenim prozorom,
probudim se sa zatvorenim.

Ivana Žukina * * *

* * *

Sjedim u sobi
i gledam biljku
kojoj ne znam vrstu
domenu, carstvo, koljeno ni razred
znam da istog smo roda

raste joj korijen
rastu mi nokti
i padne joj list
i ljušti mi se koža
stabljika joj se izdužila
narasla mi je kosa

ona naginje se u stranu
gledam je ukoso
pa pomičem je na stol
i ne mičem se s mjesta
vidim da diše, dišem i ja,
ubrzo shvaćam –
zapravo smo isto.

Antonija Duh *Olfaktometar*

Olfaktometar

Otvaraš oči
jak miris bolničke prostorije,
vlastite krvi i iskorištene plahte –
brzo to zaboravljaš

Prvi put osjetiš miris hrane:
tople voćne kaše i mlijeka,
pijesak ti se uvuče pod prste
veseli te miris čokoladne torte.

Gužvaš papir jer ne razumiješ
zadaću iz matematike,
slane ti suze nagrizzaju grlo
otkrivaš, maštaš, stvaraš.

Desetljećima te budi miris kave,
kupuješ stalno novi parfem
srljaš u naprijed, ili sa strane

Da utopljen u strašnoj vodi,
u ukočenosti tijela zaboraviš
miris života.

Nikolina Gmaz *dva popodne*

dva popodne

dvadeset izbezumljenih ljudi sjedi u hrđavom vagonu.

muzejski primjerak, rekli su oduševljeno

na BBC-ju;

"slow travel".

mora se priznati, kašnjenje je zbilja impresivno. već je dva popodne.

dvadeset izbezumljenih ljudi sjedi na pomalo šugavim sjedalima.

vani je trideset osam stupnjeva, tope se kao sladoledi

zajedno sa svojim ponosom nad izborenim mjestima.

neki sjetno gledaju kroz prozore

zatvorene naslagama

prehistorijskih žvakaća,

i pitaju se - hoćemo li više? dva je popodne

dvadeset izbezumljenih ljudi vrpolji se u napokon pokrenutoj konzervi.

bakice pregledavaju svoje nebrojene vrećice,

neki lik priča prijateljima kako je pojeo paštetu

roka isteklog prije 6 mjeseci

– odjekuje smijeh školaraca.

čovjek koji je taman zadrijemao gleda ih narogušeno,

prekriži se od jada kad pogleda na sat

dvadeset izbezumljenih ljudi gleda umornog konduktera

već si je skoro i put utabao kroz ta četiri jedna vagona.

Filipinac pita stižemo li na vrijeme? već je dva popodne

– jadnik, svi mu se smiju u lice

vrišteći metal klopoće,

natječe se s glasovima te menažerije

koji prkosno odjekuju lijenom, starom zmijurinom
– osvećuju se vikanjem za kašnjenje, jer već je dva popodne

u prolazu između vagona, na ulaznim stepenicama,
motor nadglasava žamor.

dvoje ljudi sjedi pred razvaljenim vratima.

četiri noge vise sa zadnje stepenice.

vjetrić šamara dvije naslonjene glave

šapću nešto tiho

– i živo im se fućka

što je dva popodne

Klarisa Debeljak *Prva, druga, treća*

Prva, druga, treća lagano klize niz moj grkljan.

Ponovi. Prva, druga, treća. Jedna noga prodre izvan pokrivača. Isto učinim i s drugom. Jedno oko proviri dok drugo ne želi vidjeti surovu stvarnost. Pogleda oko sebe, ne vidje razloga za nastavak. Legne u krevet, zatvori se i nastavi sanjati. Ponovno jedna noga teškim uzvikom proviri izvan pokrivača. Nastavlja. Prva, druga, treća.

Mila Mašić *Prljavo*

Prljavo

Prolila sam ciklu po bijeloj košulji
i oprala bijeli veš sa crvenim gaćama.
Šake su mi plave od tinte penkale,
a čarape prljave od neopranog poda.
Svaki list papira otisnut je prstenima kave,
svake cipele pune su sasušenog blata.
Poprskala sam hlače vodom,
na majici imam fleke od kalodonta.

Sve što je bilo u mojim rukama
dobilo je trag.

Disati kroz usta

I opet smo na istom,
I vraćamo se starim navikama.
Um bira biti naivan
I okrećemo se varljivoj intuiciji.

Pronalaženje sebe, nalaženje u parku.
Uz stare navike, opet smo i na istom mjestu.
Klupici i dalje nedostaje daska,
A trava i dalje nije pokošena.
Zbog toga skuplja se debela rosa
I vlaži nam cipele.

Horizont nije tako vividan.
„Ovlaži i nos, osvježi se”,
Osjećaj ekstaze i drhtavo tijelo
Brzo se pretvara u paranoju i strah;
I srce tuče brže i probija ti prsni koš.
Želučane kiseline stvaraju refluks,
A magla je imaginarna.

To dovodi do devijacije septuma,
Paranja hrskavice...
Um i dalje bira biti naivan.
Jesi li probao disati kroz usta?

Marta Veverec *Jutro*

Jutro

Pogledaš u ogledalo i:

Ili prihvatiš što vidiš, ili se ubiješ.

Ili popiješ neku kavu.

(P. S. Ja najčešće popijem *nes* od vanilije.)

Nikolina Gmaz *Horror vacui*

Horror vacui

ljetno predvečerje lijeno ti se lijepi za kožu
miris soli urezuje u pluća
dok zaranjaš u svježinu mora
izranjaš u bojama zalaska sunca
čim dalje od kopna
– tamo poput naftnih mrlja plutaju kreme
za sunčanje
i kričave japanke

ljetna večer sliježe se u mirisu borova
i svjetlosti cigareta starih ribiča
katkad protutnji poneki bijesni auto
ljudi bježe u grad od noćne tišine
more te nosi dalje, stapa se s noćnim nebom
plivaš u zvijezdama

nebo se naoblačilo – mrak guta sve
i vidiš samo crninu
koža ti se ježi
sol ti grize rane
slana suza peče u grlu

prestravljeni vrisak ti zamire na ustima kad shvatiš
da nema ničega
da osjećaš samo sebe

Mihael Krpelnik *Bijeg od rutine*

Bijeg od rutine

Svaki dan me probudi budilica.

Rutina me čeka,

nerado je uhvatim.

Odlazim na posao autom,

nerviram se na jutarnju gužvu,

dolazim u ured.

Provodim sate i sate za računalom.

Rutina postaje naporna.

Trebam predah. Razmišljam o špeku.

Sklapam glupe rečenice

jer se želim odmaknuti od rutine.

Dođe pauza. Vrijeme je za gablec.

Dok jedem, prisjećam se maminih riječi kako ne mogu
cijeli život živjeti isto.

To me potakne na promjenu.

Od sada svaki dan radim nešto drugo.

Idem u nadi da mi će mi svaki dan biti drugačiji.

Sad idem biciklom, tramvajem i busom, vozim se vlakom,

bavim se trčanjem na traci,

jedem salatu svakog dana

da budem čovjek bez mana

i sve radim

da rutinu zaboravim

jer dosta mi je rutine,

odoh u planine,

tamo ću se preseliti

i cijelog dana skijati.

Anamari Mešnjak *Stranice*

Stranice

Otvorim knjigu, gledam.

Listam stranice, listam i listam.

„Ma nema toga puno – imam vremena.“

Zatvorim knjigu i nazovem prijateljicu.

Otvorim knjigu, bilježnicu,

sjednem za stol pa na krevet pa na pod.

Vidim gumicu koju tražim već mjesecima.

Zatvorim knjigu i buljim u strop.

Otvorim knjigu, pročitam koju stranicu,

napišem koju natuknicu,

pogledam kroz prozor, gledam zvijezde

i slušam srce kako mi tuče sve brže i brže.

Zatvorim knjigu i pustim *old rock*.

Otvorim knjigu, gledam,

listam stranice, listam i listam.

Duboko udahnem i počnem.

Pišem, pamtim, uzdahnem

i zatvorim knjigu.

Antonija Duh *Starci u parku*

Starci u parku

Otkucava popodnevi sedmi sat;
noć proždire polako dan
jesenskog ekvinocija.
Starica blago pogrbljenih leđa
– nazovimo ju Kaja –
vraća se iz šetnjice gradom
– mora ostati u formi

Sitnim, no čvrstim koracima
prolazi perivojem kasnobaroknog dvorca,
sjeda na klupicu, odlaže ljeskov štap.
Na ulazu su parkirani
bijesni Mercedes, luksuzni
Volkswagen Passat, dvije Mazde
i ostali auti koje ne bi znala imenovati,
a otežavaju joj pogled
na donju četvrt dvorca.
Daje ruku u vatru da
parkiraju ovdje da ne plate parking;
djecu ostave na tekmi
i odu u obližnji pub

Već joj prsti od studeni dršću;
ustaje, uzima štap i sliježe ramenima
možda postaje prestara za ovo mjesto
– pomisli, a dvjestotinjak godina stariji dvorac
šalje joj utjehu toplog povjetarca

EMA POTOČKI *Samo još jedna obična večer*

Samo još jedna obična večer

Dolazim kući iz večernjeg izlaska.

Još uvijek pod dojmom, sva nasmijana,
hihoćem se dok hodam uz stepenice.

Pripremam ključ da otključam ulazna vrata,
no pogoditi njime u ključanicu meni je kao olimpijska disciplina.

Ulazeći unutra, za sobom vrata ne zaključavam,
što iz zaborava, što iz nemogućnosti da učinim isto.

Dovoljno sam pribrana da uredno pospremim robu koju sam nosila vani.

Gledam na sat, 1:15.

Kuća je skroz tiha.

Okrenem se ka prozoru svoje sobe da u njemu vidim svoju refleksiju i žutu uličnu rasvjetu.

Duboko uzdišem, kao da mi je teško, te opuštam svoje tijelo, dopuštajući si da padnem u topli zagrljaj svoga kreveta.

Moj pogled liježe na moj strop, dok moje misli jure okolo naokolo;

„što ću sutra jesti?“

„što imam sutra u školi?“

„kako završava knjiga koju čitam?“

„zašto je on tako bezobrazan prema meni?“, „jesam li mu nešto skrivila?“, ali opet,
„zašto me je tako gledao?“

Možda ovo ipak nije bila samo još jedna obična večer.

Ružin vijek

Ružin vijek prekratak je.

Upoznao sam je prošlog kolovoza. Bilo je to dana četvrtog, nosila je bijelu dugu haljinu od lana. Pod Suncem joj je koža poprimila zlatnorožu boju. Hodala je uspravno, kao lutka, ramena opuštена, glava gore, pogled u beskraj. U desnoj ruci nosila je olovku, a u lijevoj debelo ispunjenu bilježnicu. Sjedio sam na otrcanoj drvenoj klupici gledajući je kako se približava. Pogledi su nam se sreli, nasmiješi se, a osmijeh poput najnježnijeg, najtoplijeg pera. Sjela je na desni rub otrcane klupice, otvorila je svoju teku, pogledala me i krenula pisati. Ah, te oči, ogledalo njene duše. Morskoplava boja, guste crne trepavice, teški kapci. Vijori se samo pramen njene kose na povjetarcu koji strši s lica. Promatram je i zamišljam naše zajedničke trenutke. Pomislih kako bi ona mogla biti moja muza, oličenje čiste ljepote. Da je moja, ubrao bih joj visibabe u snijegu. Pogled mi bježi u stranu. Udahnem te prepoznajem miris ruže, okrećem se unatrag, jedino što je ostalo je prazno mjesto i grubo otrgnut list papira.

Čitam i ponovo proživljavam one zamišljene trenutke.

Na dnu lista *italic* slovima pisalo je *znaj da ružin vijek prekratak je.*

Ema Mraz *Zločin*

Zločin

Otključavam vrata,
Koračam u novi dan,
Dolazim za pult, čekam,
Minute, sekunde i stotinke dijele me od početka.

Ona ulazi prva,
Kosa joj je ravna i crvena
Tanka i isprazna.
Ulazi on,
Vlasi su mu zapetljane i dugačke,
Ne vidi svijet oko sebe.
Perem joj ispraznost,
On bešćutno bulji u nas,
Čeka svoj red,
Netrpeljivo trese nogom,
Vraćam mu pogled,
Ona cupka okolo nas,
Želi biti plavuša,
Kaže da u životu prolaze bolje.

Završila sam,
Gledam nove ljude,
Osmijesi im krase lica,
Žele se pokazati svijetu, čim prije.

Otišli su,
Njihov DNK ostao je ležati na mojem podu,

Čistim mjesto zločina...

Fran Županić *Upitnik*

Upitnik

U krevetu odmaram

A nisam ni umoran

U mrklom sam mraku a sve čisto vidim

Kako me je vozač busa ignorirao ujutro

Zar nisam dovoljno dostojan za skromno „Dobro jutro“?

Ipak tko sam ja da se javljam

Kada me mama vozila danas u školu

Šteta što je subota

I mama je na poslu

Ali, ako me vozač busa nije ignorirao

I ako sam ipak dostojan za skromno „Dobro jutro“

I ako sam „on“ da se javljam?

I ako nije subota

I ako mama nije na poslu

Tko sam ja?

Gdje sam „ja“?

Možda nije u mraku sve čisto?

Jesam li ja u krevetu?

Jesam li ja umoran?

Ja postajem upitnik.

Podmazujem ormar

Odlazim do police, uzimam WD-40,
dolazim do ormara i uvjeravam se da vrata škripe,
uzimam u ruke tu nesretnu limenku,
otvaram svom snagom, no kapica ne ide dolje,
stavljam majicu preko njega i povlačim ponovno,
mali vrag štiti sprej ko da mu život ovisi o tome,
uzimam nož, stavljam ispod čepa i guram,
nož se izmače kontroli i urezuje mi se u ruku,
sada, uz moje strpljenje curi i krv.
Neočekivano, izlaze i neke psovke koje ne pomažu,
stavljam rub čepa na kraj ormara i udaram,
nesretni nož podvuče mi se pod nogu,
i umjesto čepa izbijam svoju glavu,
već se Bog odavno oprostio od mene, a počinje me se i vrag
stidjeti,
odustajem.
Odlazim do dućana,
prodavačica se pita jesam li se borio s vukom,
samo da zna kakvo čudovište me zapravo napalo.
Kod kuće
vadim novi WD-40 i špricam stari,
koji napokon otvara svoje blago,
čep klizi dolje i mogu nastaviti.
Provjeravam vrata, a ona više ne škripe.
moj znoj, krv i rane bile su uzaludne,
jer se ormar želio našaliti sa mnom.

Ema Potočki *Zamišljena*

Zamišljena

Nakon napornog i dosadnog školskog dana, sjedim u autobusu za doma.

Zamišljena.

Dok frendica ne sjedne pored mene i ispriča mi o svom danu.

Skrećući mi pažnju.

Hodam kući od kolodvora šljunčanom cesticom kao i svakog dana.

Zamišljena.

Dok me susjeda ne zaustavi da mi pohvali „novu“ majicu koju imam u ormaru već tri godine.

Sjedim za stolom s ocem i majkom, pijuckajući sok.

Zamišljena.

Dok mi otac ne mahne rukom ispred očiju.

Skrećući mi pažnju natrag na raspravu o mom dosadnom školskom danu i novoj jedinici iz matematike.

„Napokon gotovo“, pomislim dok navečer ležim u krevetu, spremna zaspati. Oči mi se već same sklapaju, ali nikako da se sklope do kraja.

Gledam na sat. 1:47. Odavno sam trebala spavati. Uzimam mobitel u ruke.

Ako ne mogu zaspati, barem mi neće biti dosadno.

Lice mi je osvjetljeno plavim svjetlom dok tražim utjehu u videima i slikama ljudi čiji su životi savršeni naspram mog. Želim se barem na trenutak odmaknuti od svog života i svojih problema.

Zjenice mi se šire. Mozak isključuje. Vrijeme kao da je stalo.

Odjednom je 7 sati. Moram krenuti u školu.

„Opet nisi spavala?“ upita me moja prijateljica ispred škole koja već prepoznaje moj neispavani pogled i blijedo lice.

„Spavat ću kad dođem kući“, odgovorim joj i brzo produžim dalje.

Sjedam u svoju klupu, vadeći knjige iz torbe i spremajući se za sat. Profesorica ulazi u razred samo par trenutaka nakon mene i započinje s današnjom lekcijom, a ja zamišljena.

U nekom svom svijetu.

I tako svakog dana, iznova i iznova.

Klara Martinić *Strancu*

Strancu

Šećem tako ovim grobljem
starim, krcatim, jezivim,
a opet, nekako
predivnim, zbrinutim, spokojnim.

Nailazim na tebe.
Buketi cvijeća krase tvoje ime
na blistavo sjajnoj mramornoj ploči,
a svijeće pred njom uredno stoje
i njihovi plameni gore tebi u čast.
Izgleda da ti proljeće stoji – *voljen si.*

Stiglo sad je ljeto i ja opet šećem grobljem.
Dolazim do tebe, želim te vidjeti.
Još si uvijek omotan cvijećem.
Doduše, svijeće više ne stoje
i nešto ih je manje,
a prašina se na ploči sjaji pod suncem.
Ali, u redu je – *zbrinut si.*

Jesen već je tu, i ja opet šećem grobljem.
Opet ti se vraćam.
Svijeća više nema, a krase te samo
uvenuli cvjetovi i suhi listovi
koje je vjetar otjerao s drveća.
Tužan je ovo prizor – *zanemaren si.*

Prvi zimski snijeg sad je pao,
no to me ne sprječava
da šećem ovim grobljem.
Više te ne prepoznajem.
Mramorna ploča sad je već urušena
i jedva da ti vidim ime,
a jedino što te krasi je korov
koji prodire kroz zemlju.
Nešto me steže oko srca.
Rukom čupam korov i uzimam upaljač.
Palim ti svijeću i polažem je
pred tvoj spomenik.
Žao mi je – *napušten si*.

Šećem tako posljednji put ovim grobljem.
Tražim svoje mjesto za vječni počinak.
Na tren se osvrnem na tebe.
Moja svijeća više ne gori,
a ploči s tvojim imenom
više nema ni traga.
Ostala je samo zemlja.
Više nemaš nikoga – *zaboravljen si*.

Marta Iveković *Jutarnja usporenost*

Jutarnja usporenost

Raščupana kosa i crvene oči zamotane pod dekom,
trešnja iza prozora nikad se nije činila tako dalekom.
Jesenje gole grane lagano se njišu, ja osjećam njihovu samoću, zovu me i
promatraju, ali ne
želim k njima na tu okrutnu hladnoću.

Kako da ustanem, odakle mi volja?
Hoće li se nešto promijeniti, hoće li današnja priča biti bolja?
Stojim i buljim oko sebe, nervira me okolina, dosada me grebe.
Što da obučem, gdje su one hlače, zašto sada ovaj prišt,
vrijeme leti sve brže i brže.

Moram složiti torbu, gledam u raspored, uzmi sve za danas,
koliko je već sati, ma stići ću, sad se nadaš,
svako jutro iste muke, u mojoj glavi kaos pun buke.

I sada krećem, malo trčim, malo šećem.
Opet srećem istu djecu, na istom mjestu svaki dan,
promatram istu staricu koja uvijek sama noseći teške torbe ulazi u svoj hladan stan.
Svako jutro ista lica kod istog dućana ispijaju svoj Pan,
ja ih sve promatram i pitam se koji je njihov plan?

Vrijeme za mene

Jučer sam si obećala da ću danas imati vrijeme za sebe.

Opet se kasno budim,
nisam ni budna, a već kasnim.
Konstantno sam u utrci s vremenom.
Utrka nije ni počela, a vrijeme me prestiglo.

Kasnim u školu, a škola nije ni počela.
U žurbi sam sa spremanjem,
ne stižem doručkovati ni pozdraviti sestru.
Žurim u školu, žurim od sata do sata.

Pogledavam na sat svakih nekoliko minuta,
odbrojavajući sekunde do kraja zadnjeg sata.
Dok sam umorna slušala profesoricu iz matematike,
računala sam koliko još vremena imam do vlaka.

Žurim na vlak da nađem mjesto,
ne nađem ga,
ali nema veze,
izlazim na drugoj stanici pa ne moram dugo stajati.

Žurim putem jer opet kasnim,
opet gledam na sat,
trebala sam već skuhati ručak sestri,
a još nisam ni došla kući.

Brzo pospremam stol jer Nicol treba pisati zadaću,
dok perem suđe, ona me pozove,
treba pomoć sa zadaćom.
Ostavljam suđe za poslije i odlazim pomoći sestri.

Nicol je gotova sa zadaćom pa se vraćam pranju suđa,
moram još ići prošetati psa, nahraniti ga i dati mu čiste vode.
Treba još i objesiti rublje.
Toliko još posla, a tako malo vremena.

Gotova sam s većinom poslova,
nisam još napravila zadaću,
niti se spremila za sutrašnji dan,
a već je kasno.

Umirem od gladi,
na brzinu si napravim pahuljice,
sad je već jako kasno,
trebala bih se spremiti za spavanje

Ležim u krevetu izmorena,
gledam na sat,
već je puno kasnije nego što sam planirala ići na spavanje.
Kasnim za snom.

Obećam si: „Sutra ću imati vremena za sebe.“

Emu Mraz *Pogled u ogledalo*

Pogled u ogledalo

Gledam se

Vidim se

Prepadam se

Počešljam se

Stavim maskaru

Prekrijem posebnosti

Gledam se

Ne vidim se

Zadovoljna sam

Putujem danom

Družim se

Plačem

Bojim se

Veselim se

Gledam se

Vidim se

Prestravim se.

Čačkalice

Gledam kutiju čačkalica na stolu;
i gledam njih kako gledaju mene

Pitam se
što bi željele reći?

Gledam kutiju čačkalica na stolu;
sjede nepomično

Stotina čačkalica - čekaonica kolčića -
čami i iščekuje časak
da netko dođe i čačka

Gledam kutiju čačkalica na stolu;
svakim pomakom stola začegрта

oštre bodlje podmuklo se smiju
i čekaju sljedeću žrtvu – zalutalu jagodicu prsta

Gledam kutiju čačkalica na stolu;
i pomislim

Lako je biti čačkalica.

Tihana Dugorepec *Pjesma*

Pjesma

Pod zvjezdanim nebom, ti i ja,
U tvojim očima vidim sjaj zvijezda i ja sam u bajci.
Slušam te dok mi pričaš svojim mirnim glasom
I upijam svaku riječ.
Ne znam kada ću te ponovo vidjeti i uživati u tebi,
Moje more.

Matija Ptujec *Okovana misao*

Okovana misao

Sjedim, ležim, razmišljam

Onda ustanem

I opet

Sjedim, ležim, razmišljam

Onda ustanem

Pa opet

Sjedim, ležim, razmišljam

Onda ustanem

Te opet

Sjedim, ležim, razmišljam

Onda odustanem.

Marta Veverec *Flunitrazepam*

Flunitrazepam

Gdje sam?

Tenisice u kutu

Totalno nisu moj đir

A i ja nikad ne ostavljam

Zavezane pertle.

Val nostalgije

Pošaklja mi prsa,

Ironično, ne?

Jer, odjednom, ne mogu se sjetiti

Ni svojega imena.

Mark Petrač *Hodočasteći*,

Hodočasteći,

Gledam mjesec danju, ali ne i sunce za vrijeme noći.
Gledam se dok liježem sol u ranu, dok roza su mi oči
I dok to peckanje mi godi, ne pojmim kako me nije stid
Da zdravog mozga, srcu dadem da smatra da je kriv.

Iako sam dugo, ne znam biti sam
Iako još ne znam za se, predobro se znam.
Znam da prije nije bilo kakvim ga se prisjećam,
Znam da odraz nije kako stvarno izgledam.

I dok svako mjesto ima groblje, svaki grob nema krst
I dok sam milovao vijence, trn se zakopa u prst
I mislim da još ne pojmim što je život, kamoli što je smrt
Ali mislim da je ljepše imati jednu ružu, nego imat cijeli vrt.

Lorena Mihaljević *Tijesto*

Tijesto

Već je kasno,
tijesto je već promiješano,
vilica je na tanjuru,
vani pada kiša i ne stignem popraviti,
voda je hladna u loncu,
i već je kasno.

Već je kasno
i nema pomoći,
tijesto je u tanjuru,
plamen je ugašen,
nije bilo spremno, a nisam ni ja,
i već je kasno.

Moj jad je jednostavan.
Tijesto nije kuhano,
pomoći puno nema.
Tijesto nije spremno, tvrdo je i tužno,
i već je kasno.

Andrej Vujačić volim kada jutro započnu tiho i mirno

volim kada jutro započnu tiho i mirno
kada mi zrake sunca ulaze u sobu i lagano osvjetljavaju cijeli prostor
kada se cvrkut ptica usklađuje s ispijanjem prve jutarnje kave
kada razgovor ljudi s ulice nije glasan i agresivan već smiren i staložen
kada je prva cigareta ujutro savršeno usklađena s tek skuhanom kavom iz makinete
te nakon sređivanja odlazak sa psom u šetnju po kvartu koji ujutro ima svoj poseban
mir jer iako je blizu centra blizu je i šume koja prigušuje zvukove urbane okoline te
daje mir i spokoj u glavi promatrača, po povratku iz jutarnje šetnje slijedi objed te
odlazak prema školi

Lucija Ivančić *Nebo noću*

Nebo noću

Noću volim promatrati nebo,
jer svake je noći posebno lijepo.
Raštrkane zvijezde i mjesec mlad,
kao da mi neku poruku šalju sad.
Nikad nisu pravilnog reda,
ali baš to namami čovjeka
da u nebo gleda, gleda i gleda,
mali medvjed i onaj veći
plešu kolo i traže gdje je medvjed treći.
Sitni meteori zaplaču tu i tamo,
ali ako dulje trepneš,
te suzice će nestat samo.
Ponekad sretnem i putnike
koji morem oblaka plove
i mislim: *U oblacima su, kakve
imaju snove?*
Sklonim pogled s neba,
da vidim što se događa na tlu,
i shvatim da u oblacima nitko ne živi u zlu,
ni ptice, ni šišmiš mali,
svi oni žive u zvjezdanoj nebeskoj šali.
Zemlja je posložena kao po špagi,
sve je u 'redu'.
Ali meni je draže uživati u nebeskom neredu.

ljudski životi, zajednička pjesma polaznika radionice
inspirirana pjesmom *ženski životi* Sanje Baković

(...)

živi s čeličnom kičmom u selu od jednog,
svaki dan priča s duhovima,
društvo joj prave srne.

živi u bolničkom krevetu,
postoji samo u sjećanju djece
jer ne sjeća se vlastitog imena.

živi u baršunastim okovima.
nosi teret tradicije i boji se bičeva,
u gorki znoj pretvara suze.

živi s titanskom nogom.
razvija se u križanca čovjeka i robota
i silno privlači čudne poglede.

živi između dviju zemalja.
na rubu čupanja kose i trganja kože
traga za boljim životom.

živi u novogradnji,
kupuje duhan na kile,
tjera sina da joj mota cigarete
i misli „samo je za to dobar“.

živi, a umire.
s molitvom u mislima
i rakom u plućima.
čeka odmor iscrpljena.

živi u bezdanu.
zbunjena usred gradskog žamora.
pokušava pronaći put kući
kroz labirint nepoznatih ulica.

živi da radi, a radi u tišini,
trudi se da ne smeta nikome,
zahvalna je na svemu,
a ona je sve.

živi u bezbrižnosti
okružena živim igračkama,
samo se ponekad zabrine:
lutki nedostaje glava.

živi s pivom u ruci.
otapa se kao sladoled na suncu
i pušta korijenje u betonski pločnik.
pokriva se novinama.

živi u računalu.
igra život sjedilačkim životom,
s iskrivljenom kičmom,
čekajući novu razinu.

živi na skeli.
nosi prašnjavu kapu,
dok s ispucanim rukama,
žvače sendvič od jada.

živi u rupama školskog sistema
i težini perfekcionistačkog uma,
žudi za *dolce far niente*
sa strahom da ne postane propalica.

živi u ožiganom krznu,
udavljena biserima, kao druga žena vlastitog braka.
sivih zjenica zakopanih u crno-bijele novine,
čita o udovičkoj supruzi svog muža.

živi s O i s K i s P
i mržnjom prema nepravilnostima
pronalazeći sigurnost u zaključavanju vrata
točno 42 puta.

živi iza starih rešetaka
s imenom 1342
i minimalističkom greškom.

živi u strahu.
modrice joj polako nestaju s tijela,
no svejedno se pita
hoće li se vratiti? hoće li me pronaći?

živi kao odbačeni stari mobitel,
iako puno kvalitetniji od ostalih.
svijet ga smatra starudijom.

više ne živi.

u lijes ga drveni polažu,
a to što je drvo umrlo kako bi ga u lijes stavili,
o toj okrutnosti nitko ne govori.

živi u šatoru, nezbrinuta, nezaštićena,
skrivena od pogleda, ali ne i od vlastitog
srama. ona ne živi, ona preživljava.

živi s cigaretom,
puši kao smuk,
samo čuje se muk.

živi za porod
stoji uz liječnika pri činu,
manje važna...
superiorni muškarac poručuje čistu poruku.

živi za odraz u ogledalu,
kao narcis koji se gleda u vodi
kad kalorije nisu samo mjerna jedinica –
gladan muškarac bez apetita.

živi u ciglenoj kući,
lista slike u albumima
i sjedi pokraj fiksnog telefona.

živi kao otac
kraj raštimanog klavira,
nosi Bacha u plavi kontejner,
susjedi se ne žale na buku.

živi sa slinavim jastukom,
spava s otvorenim ustima,
inače ne može zaspati.

živi sama,
nema nikog drugog,
no nije ona sama samo sama.

živi u pritvoru,
a muž joj više ne živi.
slobode je lišena,
a život čeka svoj red.

živi poput privjeska, u zimzelenoj mladosti,
gola pod sakoom i baršunastih masnica,
nagrađena sladostrasnom cigaretom i apatijom.

umire, naglo okončana cvata,
nepotpisane knjige gostiju,
a sprovoda prepunog uvelih narcisa,
koji plaču za se, a ne za njom

živi u sjeni, većoj od nje same.
jačega sjaja sjajit će ona
i poslije njena kraja:
živi sada sama sjena.